

JAARSTUKKEN

2019

Inleiding

Bij de financieringsparagraaf gaat het om de wijze waarop de gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen wegzet. De financieringsparagraaf in begroting en jaarrekening is, in samenhang met het Financieringsstatuut, een middel voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie en om deze transparant te maken.

Aan de bepaling van het financieringsbeleid van gemeenten is een aantal randvoorwaarden verbonden. Deze randvoorwaarden zijn vastgelegd in de Gemeentewet en de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido). Op 2 december 2008 heeft het college het huidige Financieringsstatuut vastgesteld en op 7 juli 2009 op een onderdeel geactualiseerd. In de Financiële verordening 2019 zijn de hoofdlijnen van het Financieringsstatuut opgenomen.

In het Financieringsstatuut is de beleidsmatige infrastructuur van de financieringsfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk. In het geldbeheer wordt een belangrijk risico gevormd door het verstrekken van geldleningen. Daarom is dit aan strenge regels gebonden. In lijn met de wet Fido bepaalt het financieringsstatuut dat de gemeente uitsluitend leningen (of garanties) mag verstrekken aan derde partijen op grond van de uitvoering van de publieke taak.

Bij het aantrekken van geldleningen vindt op basis van het statuut een nauwkeurige afweging plaats tussen de financiële positie, de aanwezige leningenportefeuille, een recente liquiditeitsplanning en een actuele rentevisie. De looptijd van de leningen wordt afgestemd op de liquiditeitsbehoefte op langere termijn.

Geldleningen

Uitstaande geldleningen (ug)

Per 31-12-2019 heeft de gemeente per beleidsprogramma de volgende leningen uitstaan:

(Bedragen x € 1.000)

Programma	Saldo per 31-12-2019	Aflossing 2019	Rente 2019
Sport en cultuur	2.114	55	76
Transparante overheid	22	6	1
TOTAAL	2.136	61	77

Bovenstaande betreft de leningen onder nummer 2c in de jaarrekening met uitzondering van de leningen verstrekt door het stimuleringsfonds volkshuisvesting.

Het verloop van deze uitstaande leningen in de komende jaren is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Lening ug	2.136	2.077	2.016	1.953	1.888
Rente o.b.v. saldo per 1-1	75	72	70	68	65
Gemiddelde rente	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5

Ontvangen geldleningen (og)

Per 31-12-2019 heeft de gemeente de volgende langlopende leningen:

(Bedragen x € 1.000)

Geldverstrekker	Hoofdsom	Startdatum	Einddatum	Looptijd in jaren	Rente %	Saldo 1-1-2020
Nederlandse Waterschapsbank NV	2.356	01-07-2000	01-07-2020	20	5,900%	187
Bank Nederlandse Gemeenten	24.000	15-12-2005	01-12-2031	25	3,775%	11.520
Bank Nederlandse Gemeenten	48.513	01-12-2006	01-12-2036	30	4,720%	27.491
Totaal						39.198

Het verloop van deze ontvangen leningen in de komende jaren is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Lening og	39.197	36.433	33.856	31.279	28.702
Rente o.b.v. saldo per 1-1	1.705	1.582	1.469	1.357	1.244
Gemiddelde rente	4.35%	4.34%	4.34%	4.34%	4.33%

Schatkistbankieren en Wet houdbare overheidsfinanciën

Eind 2013 is de Wet schatkistbankieren vastgesteld en ingevoerd. Dat betekent dat overtollige middelen van de gemeente alleen nog in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist mogen worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere overheden. Vanaf 2014 geldt de wettelijke verplichting in de rekening jaarlijks over de uitvoering van de wet te rapporteren.

Gelijktijdig met de Wet schatkistbankieren is ook de Wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) aangenomen. Deze is in werking getreden per 2014.

Renteontwikkeling en rentevisie

- De markrente voor leningen 10 jaar met een lineaire fixe aflossing was ultimo 2019 0,29%. Daarna is deze gedaald naar -0,02% per 04-03-2020. Deze bedroeg in september 2019 0,14%. Voor 15 jaar vast is de rente op het moment van schrijven 0,13% en voor 25 jaar 0,36%. De verwachting is, mede door nieuwe steunmaatregelen door de Europese Centrale Bank, de temperende economische groei en het coronavirus, dat de rente in 2020 nog licht verder kan dalen en ook voor andere termijnen negatief kan worden. We houden de vingers aan de pols, mocht blijken dat door internationale ontwikkelingen de rente zal stijgen.
- De korte rente daalt nog licht verder; het geldmarkrentetarief voor 3 maands euribor daalde in 2019 licht van -0,309% (31-12-2018) naar -0,380% (31-12-2019). Deze rente betalen wij (als negatief, dan ontvangen wij) bij het aantrekken van korte geldleningen (kasgeld oftewel daggeld). Het beleid is gericht op het maximaal aantrekken van kort geld tot maximaal de kasgeldlimiet.

Garanties en borgstellingen

Bij aanvragen voor garanties en borgstellingen is naast landelijke wetgeving de Europese wet- en regelgeving van belang. Met name de voorwaarden waaronder staatssteun (ook steun vanuit de gemeente) is toegestaan, zijn van belang. Om voor borgstelling (of subsidiëring) in aanmerking te komen dient voldaan te worden aan diverse voorwaarden.

Op 31-12-2019 is het totaalbedrag aan garantstellingen waar de gemeente in deelneemt: € 3,719 miljoen. Het aandeel van de gemeente in deze garantstellingen is € 3,235 miljoen.

Overzicht afgegeven garantstellingen

(Bedragen x € 1.000)

Schuldenaar	Hypotheek- / Garantnemer	Startdatum	Einddatum	Saldo 31-12	omvang garantie		
					%	Zekerheid	bedrag 31-12
KV Wageningen	Rabobank	01-11-2018	01-11-2020	300	50%		150
Stichting CKV "t Venster"	Rabobank Ede	07-03-2008	07-03-2028	116	100,00%		116
Wageningse Mixed Hockey Club, Wageningen	ING-bank, Ede	18-06-2001	01-10-2027	51	100,00%	hyp	51
Rugbyclub Wageningen	SNS-bank, Ede/Arnhem	01-10-2002	01-10-2022	4	100,00%	hyp	4
Stg Sportaccommodaties de Zoom, Wageningen (iz SKV)	SNS-bank, Ede	01-05-2003	01-05-2028	19	100,00%	hyp	19
Muziekvereniging "De Harmonie" te Wageningen	Rabobank, Ede	13-11-2007	13-11-2032	47	100,00%		47

Neder Veluwe Lawn Tennis Bond te Wageninge n	Raboba nk Ede	30- 01- 2009	29- 02- 2024	0	50, 00 %	0
Wagenings che Mixed Hockey Club, Wageninge n	Raboba nk	04- 03- 2009	04- 03- 2024	19	50, 00 %	10
Stichting Marin Stakeholde rs Association	-	29- 06- 2016	29- 06- 2021	49 0	100 %	49 0
Opheusden s Veer	SNS Bank N.V.	28- 06- 2010	09- 02- 2030	23 7	50, 00 %	11 9
Wagenings che Mixed Hockey Club	Raboba nk Rijn en Vallei	05- 08- 2016	05- 08- 2023	43	50, 00 %	21
WMHC zaal hockey tent	Raboba nk	01- 10- 2018	01- 10- 2028	17 5	50 %	88
Herenstraa ttheater*	Raboba nk	26- 07- 2004	-	64 0	100 ,00 %	64 0
VVE Nolensstra at 2 tot en met 40	BNG	03- 06- 2019	03- 06- 2034	10 0	100 ,00 %	10 0
VVE Nolensstra at 2 tot en met 40	BNG	01- 04- 2019	01- 04- 2049	61 1	100 ,00 %	61 1
VVE Nolensstra at 2 tot en met 40	BNG	15- 01- 2019	15- 01- 2049	67 0	100 ,00 %	67 0

Ace Xclusive Handboogs chietbaan	NWB	30-01-2019	02-01-2049	197	50,00%	99
Totaal			3.719			3.235

Naast de hiervoor genoemde borgstellingen staat de gemeente ook borg voor leningen aan toegelaten instellingen voor sociale woningbouw en voor hypotheekleningen wegens particulier woningbezit (achtervanggaranties). De risico's die hiermee gemoeid zijn, zijn tot een minimum beperkt doordat de primaire garantstelling is ondergebracht bij waarborgfondsen. Zo zijn de borgstellingen aan toegelaten instellingen (woningbouw-verenigingen) ondergebracht bij het waarborgfonds sociale woningbouw en de borgstellingen voor hypotheekleningen wegens particulier woningbezit bij het fonds nationale hypotheekgarantie. Op basis hiervan is in het voorjaar van 2012 ingeschat dat het risico op een financieel nadeel voor de gemeente zeer onwaarschijnlijk is. Op dit moment is er geen aanleiding deze inschatting te herzien.

De afgegeven achtervanggaranties zijn als volgt opgebouwd (stand per 31-12-2019):

(Bedragen x € 1.000)

Schuldenaar	Saldo leningen
De Woningstichting	163.191
Idealis	50.500
Woningbouwvereniging Gelderland	700
Woonstede	10.000
Particuliere wooneigenaren	27.000
TOTAAL	251.391

Bij de door de gemeente afgegeven borgstellingen zijn, naast de reeds genoemde, nog aanwezig de borgstellingen afgegeven aan woongroepen.

Overzicht afgegeven borgstellingen aan woongroepen

(Bedragen x € 1.000)

Schuldenaar	Hypotheek-garantnemer	Startdatum	Einddatum	Saldo 31-12-2019
Woonver. VieVlaBor-Riemsdijkstraat 10	ING bank	03-12-1993	01-12-2020	5
Woonver."Onder de Magnolia"-Nassauweg 13	ING bank	25-06-1990	25-06-2020	0
Woonver."Hoogh Buyten Ruscht"-Law.Allee 69	ING bank	01-05-1991	03-04-2021	10
Woonver. "De Geblokte koe" - Havenstr 13,15,17.	Rabobank	03-02-1994	03-02-2024	9
Woonver. de Scheur - Riemsdijkstraat 8	ING bank	01-11-1993	01-12-2023	21

Totaal				45
---------------	--	--	--	----

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de wet FIDO is bepaald dat de gemiddelde netto vlottende schuld, over drie maanden gezien, deze kasgeldlimiet niet mag overschrijden.

Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden verstaan. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal vermenigvuldigd met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5% over het begrotingstotaal.

De kasgeldlimieten bedroegen de laatste jaren:

- Kasgeldlimiet 2015: € 7,8 miljoen
- Kasgeldlimiet 2016: € 7,8 miljoen
- Kasgeldlimiet 2017: € 7,8 miljoen
- Kasgeldlimiet 2018: € 8,0 miljoen
- Kasgeldlimiet 2019: € 8,3 miljoen

Het beleid is erop gericht om binnen de kasgeldlimiet een schuldpositie aan te houden, omdat de rente op kortlopende middelen in het algemeen lager is dan de rente op langlopende middelen.

Zoals gemeld dient de netto vlottende schuld op kwartaalbasis binnen deze limiet te blijven. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet gaat de gemeente over tot consolidatie van haar vlottende schuld door het aantrekken van een langlopende geldlening. Bij het aantrekken van langlopende leningen wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van de financieringsbehoefte op korte termijn. De gemeente baseert zich bij het aantrekken van leningen op een globale liquiditeitsbehoefte aan de hand van een jaarlijks terugkerend patroon van de financieringsbehoefte aangevuld met specifieke informatie over grote investeringswerken en/of geldstromen.

Vanaf 2009 is de Wet Fido gewijzigd en is het toezicht op de kasgeldlimiet voortaan meer in het kader van het reguliere toezicht geplaatst, net als de renterisiconorm. De reguliere kwartaalrapportages aan de provincie zijn daarmee vervallen. Voor de interne beheersing blijven de kwartaalrapportages wel van belang voor het signaleren van overschrijdingen. Wanneer in drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden dient de toezichthouder vroegtijdig hiervan in kennis te worden gesteld.

Berekening kasgeldlimiet (x € 1.000)

Begrotingstotaal bij de primitieve begroting 2019: € 97.898

Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage: 8,5%

Kasgeldlimiet: € 8.321

Kasgeldlimiet (x € 1.000)		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Vlottende (korte) schuld	maand 1	17.000	17.000	8.500	8.500
	maand 2	17.000	12.500	8.500	8.500
	maand 3	17.000	12.500	8.500	8.500
Vlottende middelen	maand 1	422	3.001	7.172	5.070
	maand 2	406	7.728	2.877	5.739
	maand 3	2.201	3.552	4.233	6.916
Saldo	Maand 1	16.578	13.999	1.328	3.430
	Maand 2	16.594	4.772	5.623	2.761
	Maand 3	14.799	8.948	4.267	1.584
Gemiddeld saldo		15.991	9.240	3.739	2.592
Kasgeldlimiet		8.300	8.300	8.300	8.300
Ruimte t.o.v. van de kasgeldlimiet		-7.700	-900	4.600	5.700

Renterisiconorm

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Het doel hiervan is te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen c.q. de vaste schuld. Het renterisico wordt gezien als het totaal van de renteherzieningen en aflossingen in een jaar. De renterisiconorm wordt, net als de kasgeldlimiet, bepaald als een percentage van het begrotingstotaal.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de gemeente ruimschoots binnen de wettelijke norm blijft.

Bedragen x €1.000		Begroting 2019	Rekening 2019
Berekening renterisiconorm			
A	Begrotingstotaal (totale lasten)	97.898	106.611
B	Percentage regeling	20%	20%
C	Renterisiconorm (A x B)	19.580	21.322
Renterisico op vaste schulden			
D	Renteherzieningen op vaste schuld o/g	0	0
E	Aflossingen	2.754	2.753
F	Renterisico (D + F)	2.754	2.753
C	Renterisiconorm	19.580	21.322
G	Ruimte onder (+) of overschrijding (-) van de renterisiconorm (C - F)	16.826	18.569

EMU-saldo

Bij de bepaling van het EMU-saldo per lidstaat worden ook de saldi van lokale overheden en van sociale fondsen meegenomen. Ook Wageningen draagt als lokale overheid dus bij aan de bepaling van het EMU-saldo. Jaarlijks stelt het Rijk een individuele referentiewaarde voor elke gemeente vast. Voor 2019 bedroeg de referentiewaarde voor Wageningen € 3,752 miljoen. Wageningen bleef in 2019 binnen deze referentiewaarde.

Ten aanzien van de EMU-schuld gelden geen specifieke regels voor gemeenten. Wel heeft het Rijk de gemeenten en provincies verplicht tot schatkistbankieren om mede daarmee de nationale EMU-schuld terug te brengen. Schatkistbankieren is verplicht sinds eind 2013.

EMU - saldo (x €1.000)	Begroting 2019	Rekening 2019
Eigen vermogen	32.569	38.880
Materiële vaste activa	-87.680	-83.182
Voorzieningen	5.336	5.830
Voorraad grondbedrijf	908	1.817
Vorderingen saldo (Cumulatief EMU)	-48.867	-36.655
Toename/afname EMU-saldo t.o.v. vorig jaar	-3.288	8.924
Referentiewaarde (septembercirculaire 2019)	-3.752	-3.752
Saldo boven (+) of onder (-) de referentiewaarde	464	12.676

Renteschema 2019

Om inzicht te geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitatie wordt toegerekend is conform de voorschriften in onderstaand schema opgenomen.

Er is sprake van een afwijking <25% waardoor we geen aanpassing hebben uitgevoerd

Renteschema (x € 1.000)		Begroting 2019	Rekening 2019
A	De externe rentelasten over de lange en korte financiering	2.115	1.828
B	De externe rentebaten over de lange en korte financiering	0	49
C=A-B	Saldo rentelasten en rentebaten	2.115	1.780
D	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	132	113
E	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
F	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
G=C-D-E+F	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.983	1.667
H	Rente over eigen vermogen	0	0
I	Rente over voorzieningen	0	0
J=G+H+I	Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toe te rekenen rente	1.983	1.667
K	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.240	2.061
L=J-K	Renteresultaat op het taakveld treasury	-256	-395
M	Boekwaarde integraal gefinancierde vaste activa per 1-1-2019	95.149	91.918
N=J/M	Toegestaan % omslagrente	2,08%	1,81%
O	Gehanteerde % omslagrente	2,25%	2,25%
P=L/K	Afwijking mag niet groter zijn dan 25%	-13%	-24%

